

Lysy-recenzia

<http://www.historyweb.sk/clanky/detail/odsudeni-na-dohodu-knizna-recenzia>

Odsúdení na dohodu (knížná recenzia)

Publikované : 25.02.2013 | **Komentárov: 0** | Zobrazení: 597

Vzťah Slovákov a Maďarov je priam nevyčerpatel'ná téma, zapadajúca do mozaiky komplikovaných pomerov početných etník strednej Európy. Slovensko má s Maďarskom najdlhší úsek hranice, najdlhšiu spoločnú históriu, oba štáty majú svoje „vzájomné“ menšiny. **Opísať dejiny ich vzťahov nie je jednoduché, keďže ide o tému náročnú na rozsah, jazykové znalosti, ale nepochybne aj na takt odborníka.** Na jej spracovanie sa podujal Jozef Hajko v knihe Odsúdení na dohodu (Spoločné tisícročie Slovákov a Maďarov).

Výhodou tohto autora je absencia zbytočných nacionálnych predsudkov, ktoré dokážu byť veľkým hendikepom aj renomovaných historikov. Sám si uvedomuje, že obidva národy preukazujú schopnosť živenia národných mýtov, ktoré sú síce funkčné pri posilňovaní národného povedomia, no ich preháňanie sa stáva synonymom absurdity a nevkusu.

Kniha Odsúdení na dohodu mapuje základné styčné body spoločnej slovensko-maďarskej, z veľkej časti uhorskej histórie. Začína, prirodzene, maďarským príchodom do Karpatskej kotliny a všima si nielen veľkomoravskú spoločnosť v záverečnom horizonte jej trvania, ale aj názory a poznatky maďarskej vedy o Slovanoch v dobe „zaujatia vlasti“. V tom spočíva aj výhoda knihy, ktorá rozoberá nielen samotné dejiny Slovákov a Maďarov, ale aj „druhý život“ takýchto dejín, teda ohlas historických udalostí v polemikách v neskorších stáročiach, resp. v súčasnosti.

Hľadanie identity Maďarov a Slovákov je predmetom aj ďalších kapitol, vrátane pohľadu na vrcholný a neskorý stredovek (zvlášť na obdobie vlády Mateja Korvína) či na obdobie stavovských povstaní, počas ktorých bolo Slovensko nielen jadrom vtedajšieho Uhorska, ale vtláčalo aj pečať slovenskosti vtedajším mocným. Podobne ako Jánovi Zápoľskému jeho neprajníci prisúdili pomenovanie „tót király“ (slovenský kráľ), rovnako nazvali aj Imricha Tököliho. S týmto zvláštnym dedičstvom vstupovali Slováci na prah modernej doby, v ktorej sa stretli dva protikladné a vzájomne sa vylučujúce nacionalizmy: slovenský a maďarský.

V rovnakej polohe sa ocitli aj nasledujúce kľúčové udalosti slovenských a maďarských dejín. Trianon, Viedenská arbitráž či obnovenie Československa po 2. svetovej vojne pôsobia pri porovnaní slovenskej a maďarskej interpretácie ako téza a antitéza. Napríklad hanebnosť Trianonu z maďarského pohľadu vyvažuje zadosťučinenie po maďarizácii z pohľadu Slovenska.

Napriek všetkému hľadá autor do budúcnosti s istým optimizmom, keďže slovensko-maďarské spory sú otázkou „iba“ posledných dvesto rokov, kým spoločná minulosť je ďaleko dlhšia a komplexnejšia. **Navyše: oba národy sú ozaj odsúdené na vzájomnú dohodu a spolužitie.**

Miroslav Lysý

Jozef Hajko: Odsúdení na dohodu. Spoločné tisícročie Slovákov a Maďarov. Bratislava : Slovart 2011. 456 strán, pevná väzba. ISBN 978-80-556-0332-2.